

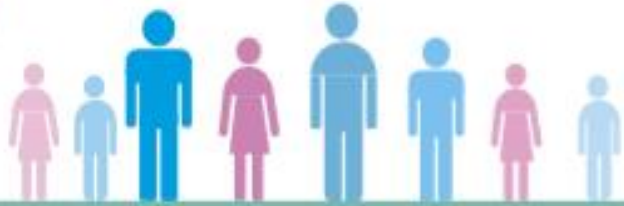
Alkoholi ja huumeet

159 000

terveys

86 000

talous

270 000

suomalaista on kokenut ongelmia
alkoholinkäyttönsä vuoksi ainakin
yhdellä elämäalueella

140 000

perhe-elämä

35 000

työelämä tai
opinnot

82 000

muu sosiaalinen
elämä

**Alkoholi aiheuttaa
paljon**
- terveydellisiä
- sosiaalisia
- taloudellisia
haittoja

Alkoholin riskit kohoavat, kun annosmäärät kasvavat

Akuutteja eli äkillisiä haittoja

- Onnettomuudet ja tapaturmat
- Lisääntynyt väkivalta
- Seksitautien leviäminen
- Alkoholimyrkytykset

Kroonisia eli hitaasti kehittyviä ja pitkäaikaisia haittoja

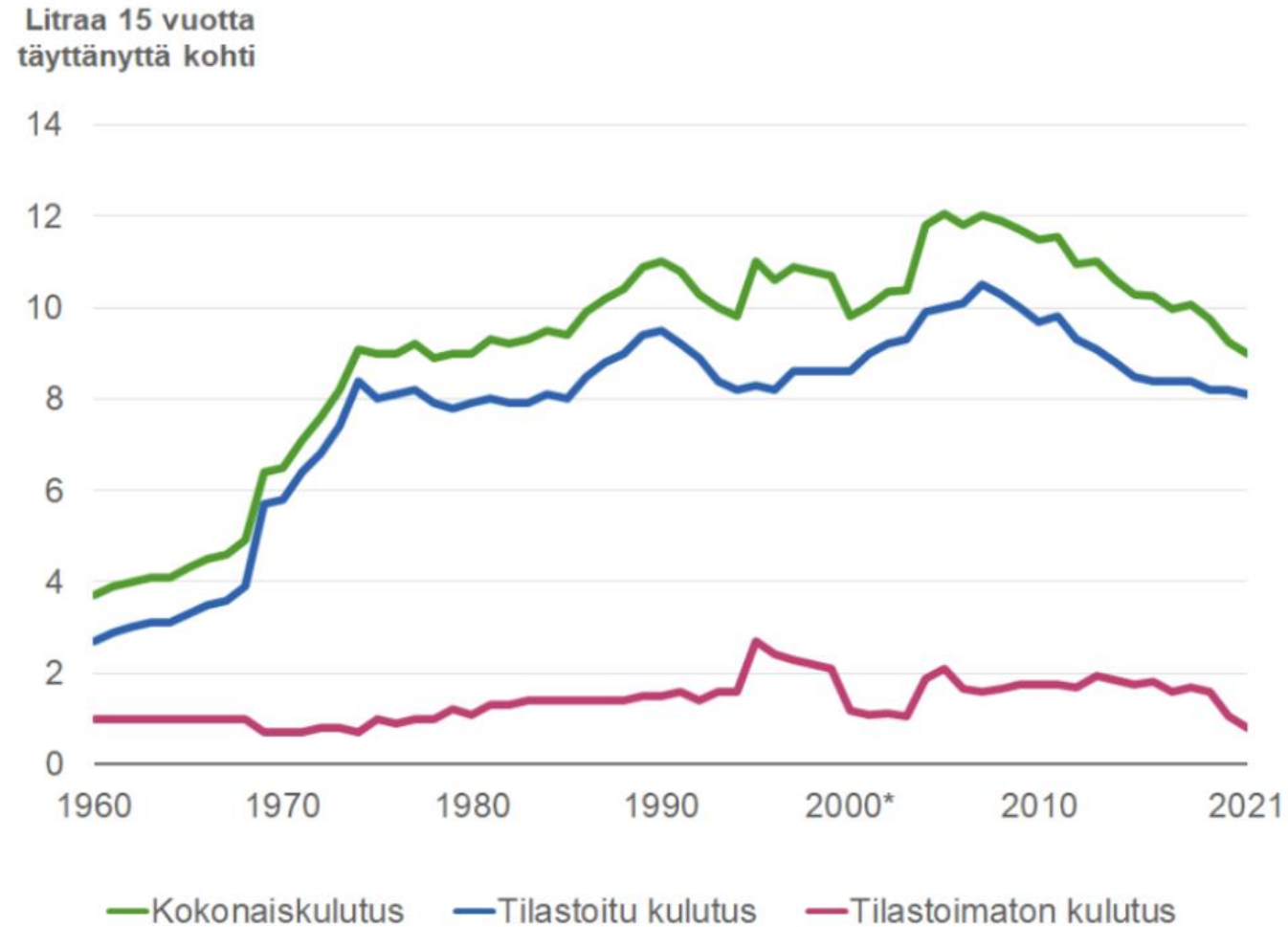
- Syöpätaudit (esim. suolisto- ja haimasyövät)
- Maksatulehdus, maksakirroosi
- Verenpaineen kohoaminen, rytmihäiriöt
- Haimatulehdus
- Hormonihäiriöt
- Masentuneisuus, mielialahäiriöt

Alkoholin kulutuksen muutokset?

- Alkoholittomat juomat käyvät niin hyvin kaupaksi, että suurpanimo alkaa poistaa alkoholia oluesta Suomessa
- Minkälaisia muutoksia kulutuksessa on tapahtunut?

Kuvio: Alkoholijuomien kulutus 100-prosenttisena alkoholina 15 vuotta täyttäneillä asukasta kohti 1960–2021, litraa

Humalan voimakkuuteen vaikuttavia tekijöitä

- Alkoholin määrä
- Ikä
- Paino
- Sukupuoli
- Toleranssi
- Unen puute
- Ruoka

Kuva: Unsplash.com / Heshan Perera

Kuva: Unsplash.com / Johnny Cohen

Alkoholi aiheuttaa myrkytystilan

Jo nousuhumala on lievä myrkytystila

Vahva alkoholimyrkytys on hengenvaarallinen

- Keskushermosto lamaantuu
- Ihminen sammuu tajuttomuuteen
- Heikentää sydämen sykettä, hengitystä ja nielun lihasten toimintaa
- Nuorilla verensokeri voi laskea vaarallisen alas, kuolemanvaara

Raskaudenaikainen alkoholin käyttö

Vaarantaa sikiön kehityksen

- Keskenmenon riski
- Ennenaikaisen syntymän vaara
- Alhainen syntymäpaino
- Vakavat kehityshäiriöt, kuten FASD
- Epigeneettiset ylisukupolviset vaikutukset

Lähde: Kehitysvammaliitto

Alkoholin käyttö heikentää turvallisuutta

Perhe ja lapset

- Lähisuhdeväkivalta
- Vanhemmuuden ongelmat
- Avioerot
- Rahahuolet
- Mielenterveys- ja päihdeongelmat

Kuva: Unsplash.com / Kat J

Yhteiskunta

- Pahoinpitelyt
- Tapot ja muut väkivaltarikokset
- Liikenneonnettomuudet
- Työtaturmat
- Tulipalot

KPL 13, tehtävä 8

Alkoholin käytön vähentäminen

- Alkoholin käytön vähentämiseen tähtäävää työtä tehdään monella terveyden edistämisen tasolla. Tarkastele alaluvun 13.1.5 Alkoholihaittoja vähentäviä toimenpiteitä -taulukkoa ja **poimi esimerkeistä viisi sellaista, joissa keinon vaikuttavuus tavoitteen saavuttamiseksi on mielestäsi suurinta.** Perustele valintasi.

Lisää valitsemasi
viisi toimenpidettä
sanapilveen
menti.com

Koodi: 36 01 46 4

Alkoholin kulutuksen säätely

Terveysosaamisen kehittäminen

- Päihdekasvatus, joukkotiedotuskampanjat, kohdennettu terveystiedotus (raskaana olevat naiset), pakkausten varoitustekstit

Terveyttä edistävä päätöksenteko

- Saatavuuden säännöstely:
  - Alkon vähittäismyyntimonopoli
  - ikärajat, myynti- ja anniskeluaikojen rajoitukset
- Alkoholivero
- Mainonnan rajoitukset

Terveyttä tukevat ympäristöt

- Alkoholin nauttimiskiello julkisilla paikoilla
- Vastuullinen anniskelu ravintoloissa
- Promilleraja liikenteessä

Terveydenhuollon kehittäminen

- Alkoholin kulutuksen puheeksi ottaminen
- Riskikuluttajien neuvonta ja ohjaus
- Päihdepalvelut ja vertaistukiryhmät

Yhteisöllisyyden kehittäminen

- Haittojen ehkäisy paikallisten tahojen yhteistyöllä

Huumeet

Päihtymistarkoituksessa käytettyjä **laittomia** aineita, jotka

- vaikuttavat ihmisen hermostoon ja psyykeen
- vaarantavat ihmisen fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä lisäävät merkittävästi syrjäytymisen riskiä

Huumausaineille ei ole turvallisia käytön rajoja

Päihtymistarkoituksessa käytettyjä sinänsä **laillisia lääkkeitä**, esim.

- vahvat kipulääkkeet, unilääkkeet

Muuntohuumeet

- Entuudestaan tuntemattomia huumaavia aineita, joita ei ole vielä ehditty lailla kieltää
- Vaikutukset täysin arvaamattomia
- Jo hyvin pienet määrät voivat aiheuttaa hengenvaarallisen myrkytystilan ja kuoleman

Kuva: Unsplash.com / Aarón Blanco Tejedor

Keskushermostoa kiihdyttäviä

- Amfetamiini, kokaiini, crack
- Saavat elimistön ylikierroksille
- Vaarana sydänkohtaus, aivoverenvuoto, lämpöhalvaus

Keskushermostoa lamaavia

- Opioidit, kuten heroiini, morfiini
- Hidastavat elintoimintoja, vaarana sydämenpysähdys

Aistiharhoja aiheuttavia

- LSD, ekstaasi
- Aiheuttavat sekavuutta, vaarana onnettomuus- ja itsemurhariski

Kannabiksen terveysthaittoja

Välittömiä haittoja

- Keskittymisvaikeudet
- Muistin heikkeneminen
- Ahdistuneisuus
- Pelkotilat ja paniikkikohtaukset
- Vainoharhaisuus
- Psykkisten ongelmien paheneminen

Kuva: Unsplash.com / GRAS GRÜN

Pitkäaikaisen runsaan käytön haittoja

- Passiivisuus, apatia
- Riippuvuus
- Oppimisvaikeudet
- Masennus, Psykoosit
- Seksuaalisen toimintakyvyn häiriöt
- Hedelmällisyyden lasku
- Syöpäriski

KPL 13, tehtävä 9: Kannabis

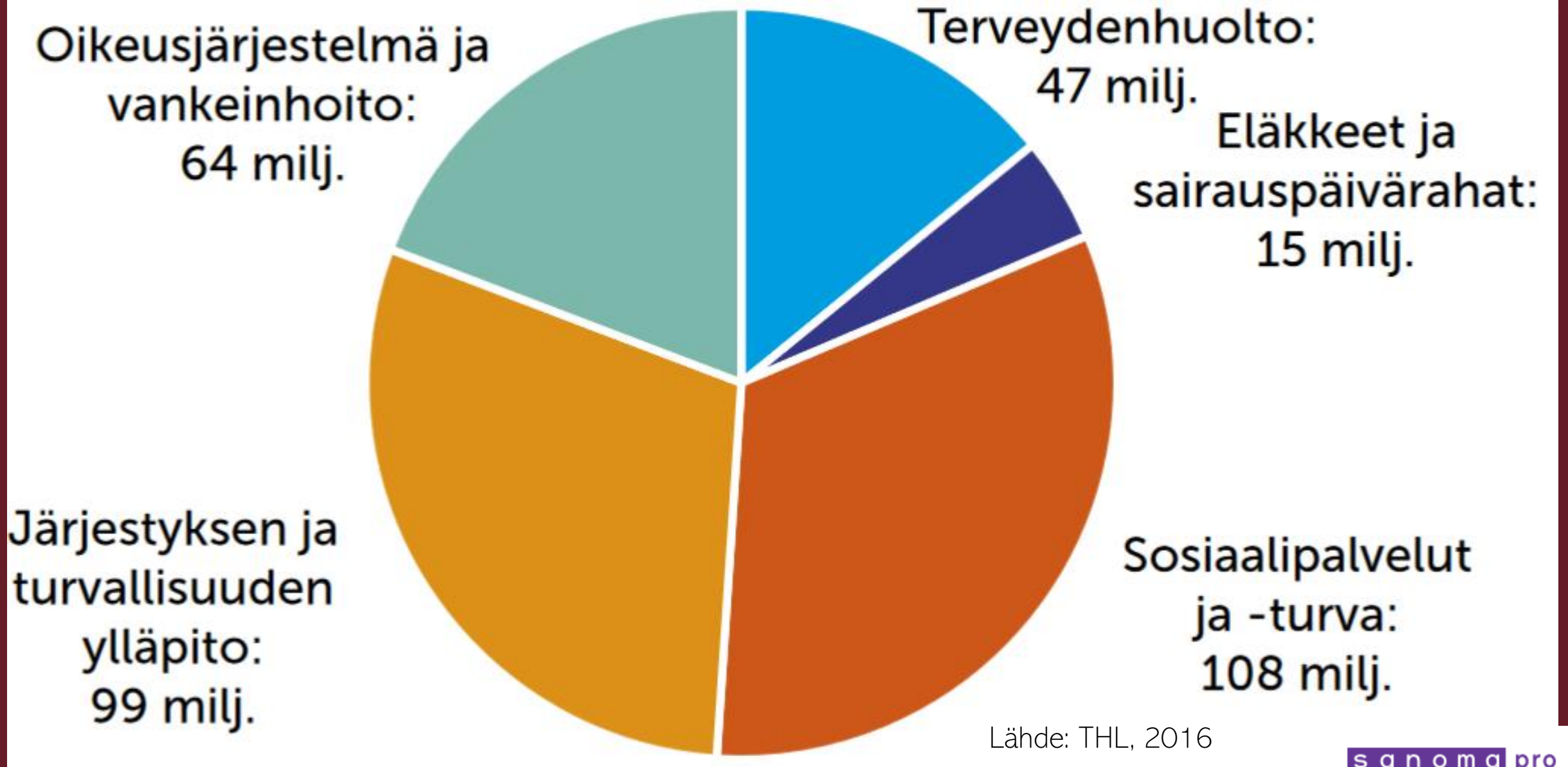
- Päihteiden käyttö on ollut murroksessa koko 2000-luvun. Asenteet tupakointia ja alkoholin käyttöä kohtaan ovat muuttuneet kielteisemmiksi, mutta samalla huumausaineita kohtaan ollaan paljon myönteisempiä. Erityisesti mielipiteet kannabislainsäädännön muuttamiseksi sallivammaksi ovat herättäneet keskustelua.
- Suomessa 15-16-vuotiaista joka kymmenes ja aikuisista vajaa neljännes on kokeillut jotain huumausainetta, useimmiten kannabista. Muun muassa Portugalissa, Alankomaissa, Uruguayssa, Kanadassa ja monissa Yhdysvaltain osavaltioissa kannabiksen käyttöön, hallussapitoon, kasvattamiseen ja myymiseen suhtaudutaan Suomea sallivammin. Suomessa kansalaisaloite kannabiksen nykyisen kokonaiskieltopolitiikan lieventämiseksi keräsi yli 50 000 nimeä ja eteni 5.11.2020 eduskunnan käsiteltäväksi.

a. **Avaa käsitteet:** kannabis, kokonaiskieltopolitiikka, dekriminointi ja kannabiksen laillistaminen.

b. Etsi netistä tietoa, millä argumenteilla vedotaan kannabiksen laillistamisen puolesta ja millä perustellaan nykyisen kokonaiskieltopolitiikan tarpeellisuutta.

c. Mikä on kansalaisaloitteen tilanne? Miten käsittelyssä kävi?

Huumehaittojen välittömät kustannukset Suomessa

Miksi Suomessa on tiukka huumausainelainsäädäntö?

Huumeet aiheuttavat vakavia terveydellisiä, taloudellisia ja sosiaalisia haittoja

- yksilöille
- yhteisöille
- yhteiskunnalle
- globaalisti

Suomen huumausainepolitiikan tavoite

- Huumausaineiden valmistamisen, levittämisen ja käytön ehkäiseminen
- Huumeista aiheutuvien terveydellisten, taloudellisten ja sosiaalisten haittojen minimoiminen

Opintojaksopalaute: TE2

**Palautetta
opintojaksosta**